

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

“TÜRKİYE’DE DEMOKRATİKLEŞME PERSPEKTİFLERİ”
VE
“AB KOPENHAG SİYASAL KRİTERLERİ”

— GÖRÜŞLER VE ÖNCELİKLER —

NO. 3-4:
ÖLÜM CEZASI
KÜLTÜREL YAŞAM VE BİREYSEL ÖZGÜRLÜKLER

Mayıs 2002
(Yayın No. TÜSİAD-T/2002-05/321)

Meşrutiyet Caddesi, No.74 80050 Tepebaşı/İstanbul
Telefon: (0212) 249 07 23 • Telefax: (0212) 249 13 50

© 2002, TÜSİAD

Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik 5846 sayılı FSEK. uyarınca, kullanılmazdan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekil ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.

ISBN : 975-8458-33-7

Lebib Yalkın Yayınları ve Basım İşleri A.Ş.

ÖNSÖZ

TÜSİAD, özel sektörü temsil eden sanayici ve işadamları tarafından 1971 yılında, Anayasamızın ve Dernekler Kanunu'nun ilgili hükümlerine uygun olarak kurulmuş, kamu yararına çalışan bir dernek olup gönüllü bir sivil toplum örgütüdür.

TÜSİAD, demokrasi ve insan hakları evrensel ilkelerine bağlı, girişim, inanç ve düşünce özgürlüklerine saygılı, yalnızca asli görevlerine odaklanmış etkin bir devletin varolduğu Türkiye'de, Atatürk'ün çağdaş uygarlık hedefine ve ilkelerine sadık toplumsal yapının gelişmesine ve demokratik sivil toplum ve laik hukuk devleti anlayışının yerleşmesine yardımcı olur. TÜSİAD, piyasa ekonomisinin hukuksal ve kurumsal altyapısının yerleşmesine ve iş dünyasının evrensel iş ahlakı ilkelerine uygun bir biçimde faaliyette bulunmasına çalışır. TÜSİAD, uluslararası entegrasyon hedefi doğrultusunda Türk sanayi ve hizmet kesiminin rekabet gücünün artırılarak, uluslararası ekonomik sistemde belirgin ve kalıcı bir yer edinmesi gerektiğine inanır ve bu yönde çalışır. TÜSİAD, Türkiye'de liberal ekonomi kurallarının yerleşmesinin yanı sıra, ülkenin insan ve doğal kaynaklarının teknolojik yeniliklerle desteklenerek en etkin biçimde kullanımını; verimlilik ve kalite yükselişini sürekli kılabilecek ortamın yaratılması yoluyla rekabet gücünün artırılmasını hedef alan politikaları destekler.

TÜSİAD, misyonu doğrultusunda ve faaliyetleri çerçevesinde, ülke gündeminde bulunan konularla ilgili görüşlerini bilimsel çalışmalarla destekleyerek kamuoyuna duyurur ve bu görüşlerden hareketle kamuoyunda tartışma platformlarının oluşmasını sağlar.

TÜSIAD Parlamento İşleri Komisyonu bünyesinde faaliyet gösteren, başkanlığını Komisyon Üyesi Can Parker'in yürüttüğü Siyasi Kriterler Çalışma Grubu'nun koordinatörlüğünde hazırlanan "Türkiye'de Demokratikleşme Perspektifleri ve AB Kopenhag Siyasal Kriterleri - Görüşler ve Öncelikler - No. 3-4: Ölüm Cezası / Kültürel Yaşam ve Bireysel Özgürlükler" başlıklı çalışma Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sübeyl Batum tarafından kaleme alınmıştır .

Mayıs 2002

ÖZGEÇMİŞ

Prof. Dr. Süheyl Batum

1955 yılında İstanbul'da doğdu. Orta ve lise öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde tamamladı. Paris I (Pantheon Sorbonne) Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde yüksek öğrenimini bitirdi. 1980 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku kürsüsüne asistan olarak girdi. 1985 yılında "Siyasal Katılma Aracı Olarak Referandum" konulu tezi ile doktor, 1990 yılında "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk Anayasal Sistemine Etkileri" başlıklı teziyle doçentlik ünvanını aldı. 1996 yılında Galatasaray Üniversitesi'nde profesörlük ünvanını aldı. Galatasaray Üniversitesi'nde 1997-2000 yılları arasında İletişim Fakültesi Dekanlığı görevini üstlendi. Halen Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı olarak görevini sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	9
A. Ölüm Cezası	10
B. Kültürel Yaşam ve Bireysel Özgürlükler.....	11
2. TÜRK CEZA KANUNU'NDA VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI.....	15
GENEL GEREKÇE	20
MADDE GEREKÇELERİ	22

1. GİRİŞ

10 – 11 Aralık 1999' da Helsinki'de toplanan AB Konseyi, "Komisyon'un İlerleme raporunda belirtildiği üzere, Türkiye'de ... kaydedilen olumlu gelişmeleri ve Kopenhag ölçütlerine uyum sağlama doğrultusundaki reformları devam ettirme" niyetini memnuniyetle karşıladığını açıkladı ve "Türkiye'yi, diğer aday Devletlerin tabi olduğu ölçütlerin aynısına tabi olarak Birliğe katılma doğrultusunda ilerleyen bir aday Devlet" olarak niteledi.

Helsinki'de alınan bu karar, AB – Türkiye ilişkilerinde önemli bir dönüm noktası oldu ve o zamandan bu yana, bazı siyasal ve hukuki reformların yapılması yönündeki istemlere, bir takım Anayasal ve yasal alandaki değişikliklere, hukuki ve siyasal bir taban ve "meşruluk anlayışı" kazandırdı.

Bu çerçevede, diğer aday ülkeler gibi, Türkiye de, Avrupa Birliği'ne üyelik stratejisi temelinde söz konusu reformları gerçekleştirmek durumundadır ve bu noktada, bu reformların yapılması için gerekli "ön katılım süreci" içinde bulunmaktadır.

Avrupa Birliği'ne üyelik yolunda, bu ön katılım stratejisinin önemli halkalarından biri Türkiye ile ilgili olarak hazırlanan ve 4 Aralık 2000 tarihinde onaylanan "Katılım Ortaklığı Belgesi"nin ardından, Türkiye de, "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nı hazırlamıştır. 19 Mart 2001 tarih ve 2001/2129 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kabul edilen "Ulusal Program", 24 Mart 2001 tarih ve 24352 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede, "Katılım Ortaklığı Belgesi"nde yer alan ve "Ulusal Program"da da düzenlenen konular içinde, "siyasal kriterler" olarak adlandırılan alan en önemlisini oluşturmaktadır. Nitekim, Türkiye'nin tam üyeliği yönünde müzakerelere başlayabilmesi için bir ön koşul oluşturan ve Kopenhag kriterlerine uygunluğu hedefleyen bir dizi hukuki reform her iki belgede de yer almaktadır.

Bu alanda yapılması gerekli hukuki reformlar, Katılım Ortaklığı Belgesi'nde "kısa vadeli siyasal kriterler" ve "orta vadeli siyasal kriterler" başlıkları altında yer almış ve Türkiye'nin hazırladığı Ulusal Program'da da düzenlenmiştir. Bu hukuki reformlar içinde, **"ölüm cezasının ilk önce kısa vadeli dönemde fiilen askıya alınması"**, daha sonra da **"hukuken kaldırılması"**; **"Türkçe dışında TV- Radyo yayın yasağının kaldırılması"** ve ayrıca, Ulusal Program'da açık bir karşılık bulmamış olmakla birlikte, **"kültürel çoğulculuğun ve kültürel hakların, eğitim alanı da hil, güvence altına alınması"** en fazla önem taşıyan ve tartışılan düzenlemelerin başında gelmektedir.

A. Ölüm Cezası

Türkiye’de Türk Ceza Kanunu’nda ve diğer bazı kanunlarda varolan "ölüm cezasının" kaldırılması için bir takım formüller üretilebilir.

a) Bu formüllerin başında, 2001 Anayasa değişiklikleri ile Anayasa’nın 38. maddesine getirilen değişiklikle uyumlu olarak ilgili yasaların değiştirilmesi yolu gelmektedir. Diğer bir söyleyişle, ölüm cezasını, "sadece savaş, yakın savaş tehlikesi ve terör suçları" ile sınırlı olarak mevzuatta bırakmak, bunun dışındaki durumlarda getirilen ölüm cezası müeyyidesini değiştirmek formülü benimsenebilir.

Ancak, bu formül, gerek Avrupa Birliği anlayışına, gerek Kopenhag Kriterlerine, gerekse Avrupa Konseyi uygulaması ve anlayışına (6. Ek Protokol’de terör suçları bulunmadığı için) uygun düşmemektedir.

b) Türk Ceza Kanunu ve ilgili kanunlar değiştirilirken, savaş ve yakın savaş durumları dışında, ölüm cezasının kaldırılması formülü benimsenebilecek formüllerden bir diğeridir.

Bu durumda, Kanunlarda yer alan "ölüm cezası" müeyyidesi kaldırılırken, bu ceza, sadece, Türk Ceza Kanunu’nun 126 – 127 – 129 – 131 – 133 ve 137’nci maddeleri gibi, savaş ve yakın savaş tehlikesi durumlarına ilişkin maddelerde devam edecektir.

Ancak, bu formül de yeterli değildir. Çünkü, ölüm cezası konusunda, Avrupa çok kesin bir tavır almış durumdadır. Nitekim, bugüne kadar, Avrupa Konseyi’ne üye ülkeler arasında, Türkiye dışında, 6. Ek Protokol’ü imzalamayan ülke kalmadığı gibi, en son olarak, Avrupa’nın, "ölüm cezasının tamamen ortadan kaldırıldığı bir alan olmasını" hedefleyen Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, 13. Ek Protokol’ü hazırlamıştır. "Ölüm cezasının, tamamı ile, savaş ve yakın savaş tehdidi durumlarında dahi kaldırılmasını" öngören bu Protokol, 3 Mayıs 2002 tarihinde tüm üye ülkelerin onayına açılmıştır.

Dolayısıyla, Türk Ceza Kanunu’nda değişiklik yapılırken, tüm Avrupa mekanında olduğu gibi, "ölüm cezasının" tamamen ve bütün durumlar için kaldırılması, Türkiye’de 1984 yılından beri süregelen uygulama ve fiili duruma da uygun düşecektir.

c) Türk Ceza Kanunu’nda ve diğer kanunlarda "ölüm cezası" kaldırılırken, bu cezanın yerine ne tür bir ceza getirilebileceği, tartışılması gerekli bir husustur. Bu

noktada, iki formül söz konusu olabilir; Türk Ceza Kanunu'nda ve ölüm cezasının yer aldığı diğer kanunlarda, "ölüm cezası" müeyyidesi, "müebbet hapis" cezası ile değiştirilebilir. Hatta Türk Ceza Kanunu'nun diğer hükümleri ve ilgili müeyyideler ile uyum sağlayabilmek açısından, daha önce Kanunda "müebbet hapis cezası" olarak düzenlenen diğer cezaların da "muvakkat ağır hapis cezası" ile değiştirilmesi sağlanabilir.

Bunun yanında uygulanabilecek ikinci formül, her ne kadar diğer Avrupa ülkelerinde rastlanmasa da, ölüm cezasının "ağırlaştırılmış müebbet hapis" cezası ile değiştirilmesidir.

Bu suretle, hem diğer müebbet hapis cezasının infaz ve uygulama koşullarından farklı bir düzenleme getirilmiş olunacak, hem de kısa dönem içinde, kamu vicdanının rahat etmesi sağlanabilecektir. Bu çerçevede, söz konusu "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası", TBMM'de bekleyen **Türk Ceza Kanunu Tasarısında da yer almakta** olup, sadece tabi olduğu rejim, çektirilme devreleri ve şartla salıverilme süreleri açısından, "müebbet hapis cezasından" farklıdır.

B. Kültürel Yaşam ve Bireysel Özgürlükler

Katılım Ortaklığı Belgesi'nde yer alan "kısa vadeli siyasal kriterlerin" içinde yer alan "anadilde TV – Radyo yayın yasağının kaldırılması" hususunda "Ulusal Program"da açık bir düzenleme yer almamakla birlikte, bu alanda yapılması gereken, 13.4.1994 tarih ve 3984 sayılı "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun"u değiştirmektir.

Bu noktada, Kanunda, Türkçe dışında yayın yapılabilmesi serbestliğini getirecek bir değişiklik yapılmalı, bunun yanı sıra "bu serbestliğin, Anayasa'nın 3'ncü maddesinde ve Ulusal Program'da yer alan sınırlar içinde kullanılmasını" sağlayacak düzenlemeler ve denetim esasları yine Kanun içine yerleştirilmelidir.

4 Aralık 2000 tarihinde onaylanan "Katılım Ortaklığı Belgesi"nde, orta vadeli siyasal kriterler arasında "kültürel çoğulculuğun ve kültürel hakların, eğitim alanı dahil, güvence altına alınması" yer almaktadır. Türkiye'nin hazırladığı, "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nda da "Türkiye Cumhuriyetinin resmi ve eğitim dili Türkçe'dir. Ancak bu, vatandaşlarının günlük yaşamlarında farklı dil, lehçe ve ağızların serbest kullanılmasına engel teşkil etmez.

Bu serbestlik, ayrılıkçı veya bölücü amaçlarla kullanılamaz." biçiminde bir ifade yer almaktadır.

Kopenhag Kriterleri olarak adlandırılan ve Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinin başlayabilmesi için ön koşul olarak kabul edilen siyasal kriterler, "demokrasinin, hukukun üstünlüğünün ve insan haklarının korunmasını teminat altına alan kurumların varlığı"nın yanısıra "azınlıkların korunması ve saygı görmesinin teminat altına alınmasını" zorunlu kılmaktadır.

Nitekim, "ulusal azınlıkların korunması ve güvence altına alınması" uluslararası hukukun da temel uğraşı alanlarından birisi haline gelmiştir. Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 27. maddesini takip eden iki temel belge olan; (1.2.1995'de imzaya açılıp 1.2.1998'de yürürlüğe giren) Ulusal Azınlıkların Korunmasına Dair Çerçeve Sözleşme ile (5.11.1992'de imzaya açılıp 1.3.1998'de yürürlüğe giren) Bölgesel ve Azınlık Dillerine İlişkin Avrupa Şartı, bu alanı düzenleyen iki hukuksal düzenleme niteliğindedir.

Bu iki uluslararası belgede, bir ülke içinde bulunan azınlıkların değişik hakları yer almakta olup, bu azınlıkların söz konusu haklarının korunması ve güvence altına alınmasına yönelik hükümler bulunmaktadır.

Ancak her iki belgede de, ülke içinde yaşayan "azınlıkların" kimler, hangi gruplar olduğunu belirleyen bir hüküm ya da hükümler var olmayıp, her Devlet "kendi ülkesindeki azınlıkların hangi gruplardan ibaret olduğunu" belirlemeye ve söz konusu hükümlerin uygulama alanını bu gruplarla sınırlı tutmaya yetkilidir. Nitekim, "Ulusal Azınlıkların Korunmasına Dair Çerçeve Sözleşme"yi imzalayan Devletlerin büyük çoğunluğu, bildirimlerinde bu hususa dikkat çekmekte, **"Çerçeve Sözleşmenin ulusal azınlık tanımı yapmamış olduğunu ve her Devletin hangi gruba azınlık olarak belirleyeceği hususunda yetkili olduğunu"** belirtmekte ve bu yönde **"kendi azınlıklarını"** belirlemektedirler.

Bu yönde, Türkiye Cumhuriyeti de, Lozan Barış Antlaşması'nda oluşturulan ve günümüze kadar değişmeyen siyasal hukuksal statüye göre, ülke içinde azınlık olarak kabul ettiği grupları belirlemiş ve bunları **"dinsel açıdan azınlıklar"** olarak tanımlamıştır.

Bu durumda, Türkiye için geçerli olabilecek "azınlık hakları" kavramı, sadece "dinsel azınlıklar" için geçerli olup, bunların dışındaki etnik köken, dil ya da mezhep farklılıkları için geçerli değildir. Nitekim, 4 Aralık 2000 tarihli "Katılım Ortaklığı

ğı Belgesinde" de **"kültürel çoğulculuğun ve kültürel hakların, eğitim alanı da -
hil, güvence altına alınmasından"** söz edilmektedir.

Bu doğrultuda, Türkiye Cumhuriyetinin, tam üyelik müzakerelerinin başlaması için öngörülen bu süreçte yapması gereken, **"azınlık haklarını" değil, "bireysel özgürlükler" olarak "kültürel hakları"** tanımasıdır.

Hangi kültürel hakların tanınması?

Kültürel hakların tanınması, "Kopenhag Kriterleri" çerçevesinde, Katılım Ortaklığı Belgesi'nde yer aldığı biçimi ile, sadece Türkiye için geçerli olması istenen bir olgu değildir. Nitekim uluslararası belgelerde (ve son olarak Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nda) olduğu kadar, ulusal anayasalarda ve yasal mevzuatlarda da kültürel haklar konusu, günümüzde Avrupa ülkelerinin "ortak hukuksal malvarlığı" içine girmiştir.

Nitekim bu alanda, İspanya, Belçika gibi ülkelerin yanısıra Fransa gibi "azınlık" ve "azınlık hakları" kavramını benimsemeyen (ve Anayasa Konseyi'nin 9 Mayıs 1991 tarihli kararından sonra, aynı eğilimi devam ettirdiği 17 Ocak 2002 tarihli Korsika kararında da açıklıkla görülen) ülkelerde dahi, "farklı kültürlerin", "farklı dillerin" öğretilbilmesine, "resmi dil", "eğitim sisteminde resmi dilin kullanılması" ve "kamu hizmetinin gerekleri" anlayışına zarar vermeyecek biçimde imkan tanınmaktadır.

Kültürel hakların tanınması açısından, Türkiye için söz konusu olan da, "eğitim hakkı çerçevesinde, geleneksel olarak Türkiye'de konuşulan dillerin öğrenilmesi hakkıdır".

Bu nasıl ve hangi usullerle yapılabilir?

1) Anayasa'nın 3'ncü maddesi, kültürel hakların tanınmasına engel değildir. Çünkü bu maddedeki "dili Türkçedir" ibaresinin, resmi dili ifade ettiği, hem madde başlığından, hem de 1961 Anayasasında yer alan aynı yöndeki düzenlemeden açıkça anlaşılmaktadır. Kültürel hakların ve özellikle dilin öğretilmesi hakkının ise, resmi dil kavramını ortadan kaldırmayacağı, uluslararası mevzuatlar (Fransa, Yerel Yönetimler Kanunu - Bulgaristan Anayasası, madde 3 – Romanya Anayasası, madde 13 – Slovakya Anayasası, madde 6 gibi) ve uygulamalar karşısında belirgindir.

2) Kültürel hakların korunması çerçevesinde, "geleneksel olarak Türkiye'de konuşulan dillerin öğrenilmesi" hakkına 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı "Milli Eğitim Kanunu da" bir engel oluşturmamaktadır.

3) Geleneksel olarak Türkiye’de konuşulan dillerin öğrenilmesi "ana dil" ve "ana dilin öğretilmesi" kapsamında ele alındığı takdirde ise, Anayasanın 42. maddesinin değiştirilmesi zorunludur. Çünkü, bu madde, "Türkçe’den başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez" hükmüne yer vermek suretiyle, Türkçe dışındaki dillerin ana dil olarak değerlendirilmesini engellemektedir. Buna karşın, "geleneksel olarak Türkiye’de konuşulan dillerin öğrenilmesi" biçiminde ele alınırsa, Anayasa’nın 42’nci maddesinin değişmesi de gerekli ve zorunlu değildir.

4) Son olarak, geleneksel olarak Türkiye’de konuşulan dillerin öğrenilmesi hakkının nasıl uygulanabileceği hususu ise, iki boyutlu olarak gerçekleştirilebilir. Bu hakkın kullanılabilmesi için gerekli koşulları hazırlama görevi ya Devlete verilebilir ya da sadece "özel teşebbüsün kişisel girişimlerine" terkedilebilir.

Bu yükümlülük Devlete verildiği takdirde, Devletin iki yönlü bir yükümlülüğü söz konusu olmaktadır. Herşeyden önce Devlet, her türlü engelleyici ve kısıtlayıcı hukuksal düzenlemeyi kaldırmak zorundadır. Ancak, bunun yanı sıra, "eğitim hakkı" kapsamında, bir de Devletin, talebe göre, **"geleneksel olarak Türkiye’de konuşulan dillerin öğrenilmesi" destek olması ve bizzat pozitif edimlerde bulunması** gereklidir. Kısaca, Devlet, bazı "pozitif yükümlülüklerini" yerine getirmek durumundadır. Bu yükümlülük, **genel eğitim programı içinde (ve bu programı aksatmamak kaydıyla), seçimlik derslere yer verilmesi ya da gözetim ve denetim altında bazı kurs ve programların düzenlenmesi biçiminde** gerçekleştirilebilir.

Bunun dışındaki çözüm ise, bu yükümlülüğün, talep olduğu takdirde, tamamen ve sadece "özel teşebbüse" devredilmesidir. Bu durumda ise, özel teşebbüs, **"dershaneler" ya da "kurslar" açmak** suretiyle, bu hakkın kullanılması koşullarını sağlayacaktır. Devletin, bu alandaki görevi ise, her türlü engelleyici ve kısıtlayıcı hukuksal düzenlemeyi kaldırmak dışında, **ilgili kanunların, benzer durumlarda kendisine verdiği denetim ve gözetim görevini yerine getirmek** ile sınırlı olacaktır.

2. TÜRK CEZA KANUNU, CEZALARIN İNF AZI HAKKINDA KANUN, ASKERİ CEZA KANUNU, TERÖRLE MÜCADELE KANUNU, RADYO VE TELEVİZYONLARIN KURULUŞ VE YAYINLARI HAKKINDA KANUN VE ORMAN KANUNU'NUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

(TÜRK CEZA KANUNU'NDA VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI)

MADDE 1.— 1.3.1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 11'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Cürümlere mahsus cezalar şunlardır:

- 1- Ağırlaştırılmış müebbet hapis,
- 2- Müebbet ağır hapis,
- 3- Muvakkat ağır hapis,
- 4- Hapis,
- 5- Ağır cezayı nakdi,
- 6- Hidematı ammeden memnuiyet.

Kabahatler için mevzu cezalar şunlardır:

- 1- Hafif hapis,
- 2- Hafif cezayı nakdi,
- 3- Muayyen bir meslek ve sanatın tatili icrası.

Bu kanunda şahsi hürriyeti tahdit eden cezalar tabirinden ağır hapis, hapis ve hafif hapis cezaları murad olunur."

MADDE 2.— 1.3.1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, buna mahkum olan kişi, ölünceye kadar devam eder.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, gerek tabi olduğu rejim, gerek çektirilme devreleri ve şartla salıverilme süreleri açısından, müebbet hapis cezasından farklı olarak infaz edilir.

Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanlar, cezalarının(30) yılını çekmeden şartla salıverilme hükümlerinden yararlanamazlar "

MADDE 3.— 1.3.1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 17'nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Birinci fıkra hükmüne göre aynen çektirilecek süre; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılanlar için 40 yıl, müebbet ağır hapis cezasına çarptırılanlar için 36 yıl üzerinden hesap edilir."

MADDE 4.— 1.3.1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 296'ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Her kim hapis cezasından aşağı olmayan cezayı müstelzim bir cürüm işledikten sonra bu cürmün icrasında faillerle evvelce ittifak etmiş ve cürmü neticelendirmekte yardımcı dokunmuş olmaksızın, bir kimsenin o cürümden istifadesini temine veya Hükümetçe icra olunacak tahkikatı yanlış yola sevk etmeye yahut Hükümetin araştırmalarına veya hükmün icrasına karşı faili gizlemeye yardım eder yahut hakkında yakalama veya tevkif müzekkeresi çıkarılmış olan bir kimsenin saklı bulunduğu yeri bildiği halde yetkili mercilere derhal haber vermezse veya her kim bu cezaları istilzam eden bir cürmün eser ve delillerini yok eder yahut bunları bir suretle değiştirir veya bozarsa, hapis cezasını gerektiren suçlarda altı aydan iki yıla kadar, muvakkat ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda iki seneden dört seneye, **ağırlaştırılmış müebbet veya** müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda da üç seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkum olur. Şu kadar ki, bu ceza müddeti asıl cürüm için kanunda tayin edilen cezanın üçte birini geçemez. Sair fiillerden dolayı tertip olunacak ceza beş yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasıdır."

MADDE 5.— 1.3.1926 tarih ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 47'nci maddesinin 1'inci bendinde, 55'inci maddesinin 1'inci bendinde, 59'uncu maddesinin birinci fıkrasında, 66'ncı maddesinde, 112'nci maddesinin 1'inci bendinde, 146'ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 147'nci maddesinde, 156'ncı maddesinde, 302'nci maddesinin üçüncü fıkrasında, 305'inci maddesinin ikinci fıkrasında, 450'nci maddesinde ve 451'inci maddesinde yer alan **"idam cezası" ibaresi, "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" olarak;**

50'nci maddesinde, 51'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 54'üncü maddesinin ikinci fıkrasının 1'inci bendinde, 61'inci maddesinin birinci fıkrasında,

62'nci maddesinde, 64'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, 65'inci maddesinin üçüncü bendinde, 102'nci maddesinin 1'inci bendinde, 125'inci maddesinde, 126'ncı maddesinde, 127'nci maddesinin ikinci fıkrasında, 129'uncu maddesinin birinci fıkrasında, 131'inci maddesinin ikinci fıkrasında, 133'üncü maddesinin ikinci fıkrasında, 137'nci maddesinin dördüncü fıkrasında, 149'uncu maddesinin ikinci fıkrasında ve 463'üncü maddesinde yer alan **"ölüm cezası" ibaresi, "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" olarak değiştirilmiştir** .

MADDE 6.— 22.5.1930 tarih ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 1'nci maddesinde, 30'uncu maddesinde, 55'inci maddesinin birinci fıkrasında, 56'ncı maddesinin A bendinde, 56'ncı maddesinin B bendinin ikinci cümlesinde, 56'ncı maddesinin E bendinin ikinci cümlesinde, 59'uncu maddesinin üçüncü bendinde, 60'ıncı maddesinde, 63'üncü maddesinin 2'nci bendinde, 69'uncu maddesinin 1'inci bendinde, 69'uncu maddesinin 2'nci bendinde, 75'inci maddesinin 2'nci bendinde, 79'uncu maddesinin 3'üncü bendinde, 89'uncu maddesinin 2'nci bendinde, 91'inci maddesinin 4'üncü bendinde, 94'üncü maddesinin 3'üncü bendinde, 97'nci maddesinin 1'inci bendinde, 101'inci maddesinin 1'inci bendinde, 102'nci maddesinde, 126'ncı maddesinin 1'inci bendinde, 126'ncı maddesinin 2'nci bendinde, 31.8.1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 110'ncü maddesinin (c) bendinin beşinci fıkrasında yer alan **"ölüm cezası" ibaresi, "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" olarak değiştirilmiştir** .

MADDE 7.— 19.7.1965 tarih ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 1'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1- İnfaz yönünden cezalar şunlardır:

1. Uzun veya kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar.
2. Para cezası"

MADDE 8.— 19.7.1965 tarih ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9.— 22.5.1930 tarih ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 20'nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10.— 19.7.1965 tarih ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 19 ncu maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlüler(30) yıllarını; müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 20 yıllarını; diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkum edilmiş olanlar hükümlülük süresinin 1/2'sini; çekmiş olup da Tüzüğe göre iyi halli hükümlü niteliğinde bulundukları takdirde, talepleri olmasa dahi şartla salıverilirler.

Tutuklu veya hükümlü iken firar edenler, firara teşebbüs suçundan veya cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkum edilmiş olanlar ile disiplin cezası olarak dört defa hücre hapsi cezası almış olanların yukarıdaki fıkra hükmünden yararlanabilmeleri için, bunlardan; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanların 33 yıllarını, müebbet ağır hapse mahkum olanların 25 yıllarını, diğer şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkum olanların ise hükümlülük sürelerinin 2/3'ünü çekmiş olmaları şarttır. Tutuklu veya hükümlü iken iki defa firar edenler, iki defa firara teşebbüs suçundan veya iki defa cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkum edilmiş olanların yukarıdaki fıkra hükmünden yararlanabilmeleri için, bunlardan; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanların 36 yıllarını, müebbet ağır hapse mahkum olanların 28 yıllarını, diğer şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkum olanların ise hükümlülük sürelerinin 3/4'ünü çekmiş olmaları şarttır.

MADDE 11.— 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17'nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun kapsamına giren suçlardan mahkum olanlardan, **ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına** hükümlüler(36) yıllarını; müebbet ağır hapis cezasına hükümlüler 30 yıllarını; diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalara mahkum edilmiş olanlar hükümlülük süresinin 3/4 nü çekmiş olup da iyi halli hükümlü niteliğinde bulundukları takdirde, talepleri olmaksızın şartla salıverilirler.

Tutuklu veya hükümlü iken firar veya firara teşebbüs etmiş olanlar ile haklarında Türk Ceza Kanunu'nun 304'üncü maddesi hükmü uygulananların yukarıdaki fıkra hükmünden yararlanabilmeleri için, **ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası** durumunda (40) yıllarını; müebbet ağır hapse 26 yıllarını; diğer şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalarda ise hükümlülük süresinin 2/3'ünü çekmiş olmaları şarttır.

MADDE 12.— 15.5.2002 tarih ve 4756 sayılı Kanunla değişik 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 4'ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Radyo ve televizyon yayınları, hukukun üstünlüğüne, Anayasanın genel ilkelere, temel hak ve özgürlüklere, milli güvenliğe ve genel ahlaka uygun olarak kamu hizmeti anlayışı çerçevesinde yapılır. Yayınların Türkçe yapılması esastır. Ancak, **Türkiye’de geleneksel olarak konuşulan dillerin** veya evrensel kültür ve bilim eserlerinin oluşmasında katkısı olan yabancı dillerin öğretilmesi veya bu dillerde müzik veya haber iletilmesi amacıyla da yayın yapılabilir."

MADDE 13.— 13.4.1994 tarih ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları hakkında Kanunun 8. maddesinin (h) ve (ı) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"h) Radyo-televizyon yayınlarını izleme sistemleri kurarak, yayınların Anayasa’nın 3’ncü maddesinde belirtilen esaslara, bu Kanunun 4’üncü maddesine ve bu alanda Türkiye’nin taraf olduğu milletlerarası andlaşmalara uygunluğu açısından denetlenmesini yapmak,

ı) Yayın kuruluşlarının, Anayasa’da belirtilen esaslara ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yapması veya tahsis şartlarına uymaması halinde, gerekli müeyyideleri uygulamaya karar vermek,"

MADDE 14.— Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 15.— Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Avrupa Birliği'ne üyelik hedefi, Türkiye'nin uzun yıllardan beri sürdürdüğü demokratikleşme çabaları ile birbirini tamamlayan, aynı amaca yönelik iki ayrı süreç olarak ortaya çıkmıştır.

Nitekim, bu doğrultuda, 10–11 Aralık 1999 tarihinde Helsinki'de yapılan Avrupa Birliği Konseyi toplantısında tam üyelik için ülkemizin aday olarak kabul edilmesiyle yeni bir boyut kazanan Türkiye–Avrupa Birliği ilişkileri, Türkiye'nin "demokrasi- nin tüm kurum ve kuralları ile işlediği, en ileri ülkelerden biri olma" hedefini daha da hızlandırmıştır. Tam üyeliğe giden yolda, hem Türkiye'nin, hem de Avrupa Birliği'nin karşılıklı bir takım yükümlölükleri bulunmaktadır. Nitekim, Avrupa Birliği'nin, Türkiye ile ilgili olarak hazırladığı ve 4 Aralık 2000 tarihinde onaylanan "Katılım Ortaklığı Belgesi"nin ardından, Türkiye "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nı hazırlamıştır. 19 Mart 2001 tarih ve 2001/ 2129 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kabul edilen "Ulusal Program", 24 Mart 2001 tarih ve 24352 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede, "Katılım Ortaklığı Belgesi"nde yer alan ve "Ulusal Program"da da düzenlenen konular içinde, "siyasal kriterler" olarak adlandırılan alan en önemlisi- ni oluşturmaktadır. Nitekim, Türkiye'nin tam üyeliği yönünde müzakerelere başla- yabilmesi için bir ön koşul oluşturan ve Kopenhag kriterlerine uygunluğu hedefle- yen bir dizi hukuki reform her iki belgede de yer almaktadır.

Bu alanda yapılması gerekli hukuki reformlar, Katılım Ortaklığı Belgesi'nde "kı- sa vadeli siyasal kriterler" ve "orta vadeli siyasal kriterler" başlıkları altında yer almış ve Türkiye'nin hazırladığı Ulusal Program'da da düzenlenmiştir. Bu hukuki reform- lar içinde, "ölüm cezasının ilk önce, kısa vadeli dönemde fiilen askıya alınması", da- ha sonra da "hukuken kaldırılması" ve ayrıca "Türkçe dışında TV- Radyo yayın ya- sağının kaldırılması" en fazla önem taşıyan düzenlemelerin başında gelmektedir.

Bu alandaki düzenlemeler, herşeyden önce temel hak ve özgürlükler alanına ilişkin oldukları için, Anayasamızda yer alan "temel hak ve özgürlükler" bölümü ile de doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, 3.10.2001 tarihinde yapılan Anayasa değişikliği ile, ilk önce Anayasanın 26–28 ve 38. maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Bu de- ğişikliklerle, Katılım Ortaklığı Belgesi'nde ve Ulusal Program'da yer alan hususlara ilişkin olarak, "dil yasağı" ve "savaş, yakın savaş tehdidi ve terör suçları dışında ölüm cezası" kaldırılmıştır.

Bu iki önemli alanda, Türkiye'nin hedefleri ve yükümlülükleri değerlendirilirken, unutulmaması gereken bir husus daha vardır. Çağımızda insan hakları ve temel özgürlüklerin tanınması evrensel bir ilgi konusu olmakla kalmamış, bunların güvence altına alınarak aykırı uygulamalardan korunması ve daha ileri düzeyde gerçekleştirilmesi amacıyla çeşitli uluslararası belgeler kabul edilmiştir. Bu belgelerden en önemlilerinden biri, Avrupa Konseyi bünyesinde imzalanan "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" olarak anılan "İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme" ve onun Ek Protokolleridir.

Bu Sözleşmeye Ek Protokoller içinde yer alan ve "6. Ek Protokol" olarak anılan belge, "savaş ve açık savaş tehlikesi istisna durumları dışında ölüm cezasını tamamen kaldırmış" ve Avrupa ülkeleri arasında, ölüm cezasının kaldırılması ve bu belgede düzenlenen istisnalar dışında yer verilmemesi, ortak uygulama haline gelmiştir. Bu güne kadar, Avrupa Konseyine üye ülkeler arasında, Türkiye dışında, 6. Ek Protokol'ü imzalamayan ülke kalmamıştır.

Bu doğrultuda, son olarak, Avrupa'nın "ölüm cezasının tamamen ortadan kaldırıldığı bir alan olmasını" hedefleyen Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, 13. Ek Protokol'ü hazırlamıştır. "Ölüm cezasının, tamamı ile, savaş ve yakın savaş tehdidi durumlarında dahi kaldırılmasını" öngören bu Protokol, 3 Mayıs 2002 tarihinde tüm üye ülkelerin onayına açılmıştır.

Diğer yandan, "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nda bu hususta bir açıklık olmamakla birlikte, "TV-Radyo yayınları alanında dil yasağının kaldırılması" konusu ve Türkiye'nin bu alanda bazı değişiklikler yapması gerekliliği, Katılım Ortaklığı Belgesi'nde yer aldığı gibi, Avrupa Birliği'ne üyelik konusunda en temel kilometre taşlarından birini oluşturmaktadır. Bu yönde, Devletin tek yükümlülüğü, halkın belirli bir çoğunluğunun, geleneksel olarak konuşabildikleri dillerde yayın yapabilmeleri özgürlüklerini engelleyen hukuki düzenlemelerin ortadan kaldırılmasıdır. Bunun dışında, Devletin "pozitif bir yükümlülük" altına girmesi, bu yönde düzenlemelerin getirilmesine gerek yoktur.

Tasarı, bir yandan Anayasa'da yapılan değişiklikleri tamamlamak, diğer yandan "Katılım Ortaklığı Belgesi" ve "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" çerçevesinde kısa ve orta vadede yapılması gerekli hukuki reformlar arasında yer alan; "ölüm cezası" ve "TV ve Radyoda Türkçe dışında yayın yasağı" ile ilgili olarak, Türk Ceza Kanunu, Cezaların İnfazı Hakkında Kanun, Askeri Ceza Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ve Orman Kanunu'nda değişiklik yapılması amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1.– Türk Ceza Kanunu’nun 11’nci maddesinde yapılan değişiklikle, cürümlere uygulanan cezalar arasında yer alan "idam cezası" kaldırılmış ve yerine yeni bir ceza türü olarak, "**ağırlaştırılmış müebbet hapis**" cezası getirilmiştir. Bu suretle, ceza türleri yeniden sıralanmaya tabi tutularak, en üstte ağırlaştırılmış müebbet hapis olmak üzere, müebbet ağır hapis, muvakkat ağır hapis, hapis, ağır ceza, nakdi ve kamu hizmetlerinden yasaklılık olarak belirlenmiştir.

Böylece, Türk ceza hukukundaki ölüm cezasının tamamen hukuk alanı dışına çıkartılması söz konusu olmaktadır.

MADDE 2.– Türk Ceza Kanununun 12’nci maddesinde yapılan değişiklikle, idam cezası kaldırıldığı için, idam cezasının uygulanma koşulları yerine, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası adı verilen yeni müeyyidenin uygulanma ve infaz koşulları, bu maddede açıklanmıştır. Bu yeni ceza türünün, müebbet ağır hapisten farklı noktaları belirlenmiş ve bu çerçevede, müebbet hapis cezasına mahkum olanlar 20 yıl sonra şartla salıverilme koşullarından yararlandıkları halde, bu süre, ağırlaştırılmış müebbet hapis için, (30) yıl olarak düzenlenmiştir.

MADDE 3.– Türk Ceza Kanunu’nun 17’nci maddesinde yapılan değişiklikle, şartla salıverilme hükümlerinden yararlanan bir kişinin, daha sonra başka bir suç işleyerek, eski cezadan arta kalan süreyi aynen çekmesi gereken süreye ilişkin düzenleme yeniden düzenlenmiştir. Eski düzenlemede, idam cezasına çarptırılmış ve cezaları TBMM tarafından uygulanmamasına karar verilmiş kişilere ilişkin olarak yer verilen süre, "idam cezasının kaldırılmış" olması nedeniyle, yeni getirilen "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" göz önüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Yeni getirilen "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına" çarptırılanlar için, aynen çektilerilecek süre 40 yıl, buna karşın eskiden beri varolan müebbet ağır hapis cezası mahkumları için, bu süre 36 yıl olarak düzenlenmiştir.

MADDE 4.– Türk Ceza Kanunu’nun 296’ncı maddesinde yapılan değişiklikle, bir cürüm işlenmesinde, faillerle ittifak eden ve herhangi bir kişinin o cürümden yararlanmasını sağlamaya veya Hükümet tarafından yapılacak soruşturmayı yanlış yola sevk etmeye yahut Hükümetin araştırmalarına veya kararlarının uygulanmasına karşı faili gizlemeye yahut hakkında yakalama veya tevkif müzekkeresi çıkarıl-

mış olan bir kimsenin saklı bulunduğu yeri bildiği halde saklamaya veya bu yönde işlenen bir cürmün sonuç ve delillerini yok etmeye yardım eden bir kişiye getirilecek cezalar yeniden düzenlenmektedir.

Maddede yer alan söz konusu eylemler, hapis cezasını gerektiren bir suçun gizlenmesi amacıyla yapılmışsa, altı aydan iki yıla kadar, muvakkat ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda iki seneden dört seneye, **ağırlaştırılmış müebbet veya** müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda da üç seneden beş seneye kadar, yapan kişinin hapis cezasını gerektirecek biçimde yeniden düzenlenmektedir. Bu arada, idam cezasının kaldırılmış olması ve yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının getirilmiş olması nedeniyle, maddede bu suçları işleyen kişilere getirilen cezalar yeniden ele alınmıştır.

MADDE 5.— Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikle "idam cezası" kaldırıldığı ve yerine bu cezayı gerektiren suçlar için "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" getirildiği için, ilgili kanunlarda değişik suçların müeyyidesi olarak yer alan tüm "idam cezalarının" kaldırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu yönde, Türk Ceza Kanunu'nun belirli maddelerinde yer alan "ölüm cezası" veya "idam cezası" ibareleri kaldırılarak, "ağırlaştırılmış müebbet hapis" ibaresinin getirilmesi sağlanmıştır.

MADDE 6.— Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikle "idam cezası" kaldırıldığı ve yerine bu cezayı gerektiren suçlar için "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası" getirildiği için, ilgili kanunlarda değişik suçların müeyyidesi olarak yer alan tüm "idam cezalarının" kaldırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu yönde, Askeri Ceza Kanunu'nun belirli maddelerinde ve ayrıca Orman Kanunu'nda yer alan "ölüm cezası" ibaresinin kaldırılarak, yerine "ağırlaştırılmış müebbet hapis" ibaresinin getirilmesi sağlanmıştır.

MADDE 7.— Türk Ceza Kanunu'nun 11'inci maddesindeki cezalar arasında yer alan idam cezası kaldırılınca, bu değişikliğe paralel olarak, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 1'inci maddesi de değiştirilmiş ve "ölüm cezası"na ilişkin bent madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 8.— Türk Ceza Kanunu'nun 11 ve 12'nci maddelerinde yapılan değişikliğe paralel olarak, Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi de değişik-

tirilmiş ve eski düzenlemede yer alan "ölüm cezasının nasıl infaz edileceğine" ilişkin düzenleme, idam cezası ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 9.– Türk Ceza Kanunu’nun 11 ve 12’nci maddelerinde yapılan değişikliğe paralel olarak, Askeri Ceza Kanunu’nun 20’nci maddesi de değiştirilmiş ve eski düzenlemede yer alan "ölüm cezasının nasıl infaz edileceğine" ilişkin düzenleme, idam cezası ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 10.– 647 sayılı Cezaların İnfazı hakkında Kanun’un 19’uncu maddesinde yapılan değişiklikle, idam cezasının Ceza Hukuku sisteminden çıkarılmasına paralel olarak, yerine getirilen "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının" infaz şekline ilişkin yeni bir düzenleme getirilmiştir.

İnfaz hukukunun önemli kurumlarından birini oluşturan "şartla salıverilmenin" uygulanması için, Kanun, cezanın belli bir süre için çekilmiş olması zorunluluğunu getiriyordu. Eski düzenlemede, ölüm cezasına çarptırılan ancak TBMM’ce cezasının yerine getirilmemesine karar verilen hükümlüler için 30 yıllık; müebbet ağır hapis cezasına çarptırılan hükümlüler için ise 20 yıllık bir sürenin geçirilmiş olması zorunluluğu yer alıyordu. Türk ceza hukuku sisteminden "idam cezası" kaldırılmış olduğu için, bu maddenin değiştirilmesi, ve benzer bir sürenin idam cezası yerine getirilen "ağırlaştırılmış müebbet hapis" için de getirilmesi zorunlu idi.

Bunun yanı sıra, bu süre düzenlenirken, idam cezasının kaldırılmasının, belirli suçları işleyen hükümlülerin, daha sonra kısa süreler sonucunda serbest kalabilecekleri yönündeki kuşkuları giderebilecek ve kamu vicdanını rahatlatacak bir biçimde düzenlenmesi gereklidir.

Bu nedenle, şartla salıverilmenin uygulanabilmesi için geçirilmesi gereken asgari süre düzenlenirken, madde metninde, aralarındaki değişikliği ifade edecek biçimde "ağırlaştırılmış müebbet hapis" için yine 30 yıl, "müebbet hapis" için ise, eskiden olduğu gibi 20 yıllık bir farklı süre öngörülmektedir.

Bunun yanı sıra, maddenin ikinci fıkrasında yer alan ve "tutuklu veya hükümlü iken firar edenler, firara teşebbüs suçundan veya cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçundan mahkum edilmiş olanlar ile disiplin cezası almış olanların" durumları için ise, bu süreler daha uzun olarak düzenlenmiş iken, "idam cezasının" kaldırılmış olmasına paralel olarak, "TBMM tarafından ölüm cezalarının yerine getirilme-

mesine karar verilenler" ibaresi yerine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanların" ibaresi getirilmiş ve süreler aynen muhafaza edilmiştir.

MADDE 11.— 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17'nci maddesinde yapılan değişiklikle, idam cezasının Ceza Hukuku sisteminden çıkarılmasına paralel olarak, yerine getirilen "ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının" infaz şekline ilişkin yeni bir düzenleme getirilmiştir.

İnfaz Hukukunun önemli kurumlarından birini oluşturan "şartla salıverilmenin" uygulanması için Kanun, cezanın belli bir süre için çekilmiş olması zorunluluğunu getiriyordu. Eski düzenlemede, ölüm cezasına çarptırılan ancak TBMM nce cezasının yerine getirilmemesine karar verilen hükümlüler için 36 yıllık; müebbet ağır hapis cezasına çarptırılan hükümlüler için ise 30 yıllık bir sürenin geçirilmiş olması zorunluluğu yer alıyordu. Türk Ceza Hukuku sisteminden "idam cezası" kaldırılmış olduğu için bu maddenin değiştirilmesi ve benzer bir sürenin idam cezası yerine getirilen "ağırlaştırılmış müebbet hapis" için de getirilmesi zorunlu idi.

Bu nedenle, şartla salıverilmenin uygulanabilmesi için geçirilmesi gereken asgari süre düzenlenirken, madde metninde, aralarındaki değişikliği ifade edecek biçimde "ağırlaştırılmış müebbet hapis" için 36 yıllık, "müebbet hapis" için ise 30 yıllık bir farklı süre öngörülmektedir.

MADDE 12.— Anayasanın 26 ve 28'inci maddelerinde yapılan değişikliğe paralel olarak, 4756 sayılı kanunla değişik "Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun"un yayın esaslarına ilişkin 4'üncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiştir.

Bu değişiklik ile, Radyo-Televizyon yayınlarının Türkçe yapılması esas iken, Türkiye'de geleneksel olarak halkın belli bir çoğunluğunun kullanabildiği dillerde de yapılabilmesinin yolu açılmış, eski hali ile bu olanağı ortadan kaldıran hukuki engel olarak kabul edilen düzenleme "serbestlik ilkesi çerçevesinde" yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 13.— Bu değişiklikle, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un yayın esaslarına ilişkin 4'üncü maddesinin değiştirilmesine paralel olarak, Türkçe dışında geleneksel olarak konuşulan dillerin kullanılabilmesine ilişkin getirilen "yayın serbestliğinin", Anayasa'da belirtilen genel ilkelere ve esaslara uygun biçimde kullanılmasını sağlamak için gözetim ve denetim görevi ve yükümlülüğü Radyo-Televizyon Üst Kurulu'na verilmektedir.

Bu doğrultuda Kurul, yayınları izleme ve gözetim yükümlülüğünü yerine getirecektir. Yayınların ve özellikle "geleneksel olarak konuşulan dillerin serbestliği ilkesinin", Anayasa'nın genel esaslarına, 3'üncü maddesi ve diğer ilgili maddeleri hükümlerine aykırı biçimde kullanılmamasını sağlayacak ve bunun aksinin ortaya çıkabileceği durumlarda, Kanunda yazılı müeyyideleri uygulayacaktır.

MADDE 14.— Yürürlüğe ilişkindir.

MADDE 15.— Yürütmeye ilişkindir.